

Minuta Dezbaterii Publice din 28 ianuarie 2020

28 ianuarie 2020, 10.00 – 11.30

Introducere

Vicepreședintele ANCOM, Bogdan IANA, le mulțumește participanților pentru prezență și îi prezintă pe ceilalți reprezentanți ai Autorității, care vor prezida dezbaterile publice: domnul vicepreședinte Eduard LOVIN și directorul Direcției Juridice, Marius SĂCEANU.

Domnul Iana prezintă în continuare ordinea de zi a dezbaterii publice, care conține:

1. *Proiectul de Hotărâre privind aprobarea Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio*, document consultat public în perioada 31.10.2019 – 02.12.2019.
2. *Proiectul de Hotărâre privind stabilirea cuantumului taxei de licență pentru prelungirea unor licențe de utilizare a frecvențelor radio*, document consultat public în perioada 23.12.2019 -17. 01.2020.

Pentru buna desfășurare a dezbaterii, acesta îi roagă pe participanții care și-au exprimat în scris dorința de a lua cuvântul să se prezinte și să își exprime punctele de vedere exclusiv pe marginea proiectelor de hotărâre aflate pe ordinea de zi, precizând totodată că opiniile care nu au legătură cu subiectul dezbaterii nu vor fi luate în considerare. Conform regulilor de desfășurare a dezbaterii publice, fiecare vorbitor are la dispoziție 5 minute pentru a-și expune opiniile, având la dispoziție un timer afișat pentru a se putea încadra în timpul alocat.

Directorul Direcției Juridice, Marius Săceanu precizează faptul că Autoritatea nu-și poate asuma prelucrarea datelor cu caracter personal pe care o fac participanții filmând dezbaterile, nici din perspectiva salariilor ANCOM prezenți în sală, nici din perspectiva celorlalți participanți la dezbateri. Acesta adaugă că persoanele care înregistrează video dezbaterile nu au nici acordul Autorității și nici pe cel al persoanelor fizice prezente, în contextul în care ANCOM nu prelucrează acest tip de date cu caracter personal și nu-și poate asuma filmarea realizată de terțe persoane.

Vicepreședintele Iana acordă cuvântul, urmărind ordinea înscrierii din partea participanților, primului vorbitor, domnului Andrei Nicoară, care a transmis ANCOM observații privind *proiectul de Hotărâre privind stabilirea cuantumului taxei de licență pentru prelungirea unor licențe de utilizare a frecvențelor radio*.

Domnul Nicoară precizează că observațiile dumnealui se referă la textul notei de fundamentare a proiectului de hotărâre, considerând că afirmațiile ANCOM din acest document ar necesita o argumentare mai bună. Acesta consideră că sunt câteva probleme legate de perioada de prelungire a licențelor, modul administrativ prin care se calculează prețul acestora și afirmațiile legate de mediul concurențial din nota de fundamentare.

Propunerea este ca prelungirea licențelor să nu se facă până la termenul maxim posibil legal, ci până la primul termen în care licențele se egalează și ajung la același termen de valabilitate, acest lucru implicând doar prelungirea a două licențe cu termenul de 2 ani pentru a ajunge la același termen de valabilitate cu celelalte două. Acesta consideră că prelungirea administrativă a termenelor de

valabilitate a licențelor ar trebui să intervină doar în cazul în care ANCOM, din varii motive, nu va organiza procedură de selecție competitivă pentru reînnoirea licențelor, fiind necesară pentru continuarea furnizării serviciilor de comunicații electronice. Din punctul de vedere al procedurii de selecție competitivă, dl. Nicoară apreciază modul de calcul utilizat de ANCOM pentru stabilirea taxelor de prelungire a licențelor ce a luat în considerare inflația, dobânda și alte elemente similare, dar apreciază că ar fi normal ca piața, respectiv valoarea pe care aceste frecvențe o au pentru operatori, să stabilească prețul de prelungire. În acest context, acesta consideră că ar fi mai oportună organizarea unei proceduri de selecție competitivă pentru drepturile de utilizare a acestor licențe. O altă observație a domnului Nicoară privește posibilitatea ca un nou operator să câștige drepturile de utilizare a acestor licențe, referindu-se la analiza ANCOM privind intrarea pe piață a unui nou operator, apreciind beneficiile concurenței dintre operatori pentru utilizatori prin reducerea prețurilor și creșterea calității serviciilor oferite utilizatorilor.

Pentru a explica prevederile cadrului legal existent cu privire la prelungirea valabilității licențelor, **directorul juridic al ANCOM** precizează că Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 111/2011 permite ANCOM atât prelungirea unor drepturi de utilizare a spectrului de frecvențe, cât și acordarea lor prin procedură de selecție competitivă, arătând că, în ultimii 10 ani, practica ANCOM a fost în general de a organiza astfel de proceduri. Acesta precizează că banda de frecvențe de 2100 MHz are un specific aparte, drepturile de utilizare fiind acordate în baza Hotărârii Guvernului nr. 1113/2002, document ce rezervă operatorilor dreptul de prelungire. Aceste prevederi, coroborate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 111/2011, care stipulează dreptul la prelungire, au fost contextul legal în care ANCOM a optat pentru prelungirea drepturilor de utilizare în această bandă și stabilirea prețurilor de prelungire a valabilității fără organizarea unei proceduri de selecție competitivă. Perioada pentru care va fi prelungită valabilitatea licențelor are în vedere tocmai egalizarea termenelor de valabilitate a licențelor deținute în această bandă.

Vicepreședintele Iana precizează că licențele de utilizare în banda 2100 MHz au fost acordate în 2004, după ce la începutul anilor 2000, industria de telecom a intrat într-o perioadă de criză profundă. De aceea, Guvernul României de la acea vreme a hotărât acordarea a patru licențe prin procedură de selecție comparativă, pentru patru operatori, cu asigurarea unor garanții, ce prevedeau că licențele se acordă pe 15 ani, cu drept de prelungire pe 10 ani, la cererea operatorilor. Faptul că statul român a considerat la vremea respectivă că aceste licențe sunt mai puțin atractive a fost dovedit în cadrul procedurii de selecție comparativă organizată în 2004 au fost acordate numai două licențe din patru disponibile, celelalte două fiind acordate după 2 ani, cu ocazia unei alte proceduri similare. Din acest motiv, ANCOM a trebuit să țină cont de dreptul conferit prin legislație pentru toți cei patru operatori, luând în calcul faptul că era obligatoriu să beneficieze de dreptul de prelungire. În acest context, ANCOM a propus prelungirea pentru 12 ani a drepturilor deținute de ceilalți doi operatori, pentru a alinia termenul de valabilitate a tuturor licențelor deținute în această bandă. În acest mod, la expirarea acestor drepturi, ANCOM va putea organiza o procedură de selecție competitivă pentru acordarea de noi drepturi.

Un reprezentant ANCOM intervine precizând că proiectul de hotărâre a fost analizat de către Consiliul Concurenței, entitate care și-a exprimat o poziție favorabilă. Acesta precizează că ANCOM a făcut o analiză care să reflecte impactul concurențial al prelungirii valabilității licențelor asupra unui eventual nou intrat, din două perspective: dacă noul intrat dorește să intre generic în alte benzi de frecvențe, respectiv dorește să intre pe piață specific în banda de 2100 MHz, bandă utilizată la scară largă care ar stârni un interes mai mare pentru cei existenți. ANCOM consideră că, în măsura în care prelungirea licențelor în banda de 2100 MHz în favoarea operatorilor existenți ar putea constitui o barieră la intrarea pe piață a unui potențial nou concurent, o astfel de barieră poate fi ușor contracarată prin participarea la procedura de selecție preconizată a avea loc în cursul anului 2020 pentru acordarea de drepturi de utilizare în celelalte benzi. Iar în fața (riscului de) rivalitate din partea operatorilor existenți (pentru eventuala achiziție de drepturi în 2100 MHz), noul intrat s-ar putea mai degrabă îndrepta spre alte benzi de frecvențe.

În continuare, **Vicepreședintele ANCOM** dă cuvântul domnului Eftimie Mihai, care a transmis ANCOM observații pe marginea *Proiectului de Hotărâre privind stabilirea cuantumului taxei de licență pentru prelungirea unor licențe de utilizare a frecvențelor radio.*

Domnul Eftimie consideră că prelungirea licențelor cu 10 ani este un drept al ANCOM și nu o obligație. Acesta precizează că din documentele puse la dispoziție nu rezultă că Autoritatea ar fi obligată să stabilească o anumită valoare a prelungirii, considerând că ar trebui disociată prelungirea licențelor de valoarea care se plătește pentru prelungire. Din proiectul de hotărâre și nota de fundamentare nu reiese dacă se vor prelungi și drepturile de utilizare existente în mod de utilizare TDD. Domnul Eftimie apreciază că timp de 15 ani nu au fost folosite acele blocuri și consideră că ar fi o tezurizare a spectrului, nenecesară, afirmând că a sesizat dificultatea implementării serviciilor în largimi de bandă foarte mici. Acesta consideră ca fiind foarte mare termenul de prelungire pentru drepturile din banda de 2100 MHz comparativ cu termenele scurte de 6 și 10 ani ale licențelor acordate prin licitațiile anterioare organizate de ANCOM. În acest context, apreciază necesitatea organizării unei licitații pentru acordarea drepturilor, cu atât mai mult cu cât taxele de licență se constituie parte a bugetului de stat, spre deosebire de licitațiile anterioare în care taxele au mers la bugetul ANCOM. Acesta argumentează că este cu atât mai mult necesară organizarea unei licitații pentru acordarea prelungirii drepturilor cu cât există probleme cu bugetul statului român, reiterând totodată că ar trebui clarificat în documentația Autorității statutul utilizării a benzii TDD pentru drepturile existente în banda 2100 MHz.

Vicepreședintele Iana explică pe scurt că au fost deja date toate explicațiile legate de decizia ANCOM de a prelungi drepturile de valabilitate în banda de 2100 MHz ca răspuns la solicitarea primului vorbitor.

Directorul juridic al ANCOM consideră că argumentele de ordin legislativ au fost explicate, adăugând că prevederile legate în vigoare impun ca orice prelungire a drepturilor pentru o anumită bandă de frecvențe să se facă prin achitarea unei taxe. Acesta precizează că în cazul organizării unei licitații, există prețul de pornire, prețul minimal, care ar fi respectat aceleași principii, considerând puțin probabilă ipoteza în care aceste prețuri ar fi urcat în cazul organizării unei licitații în contextul existenței doar a celor 4 operatori pe piață pentru a crea un beneficiu bugetului de stat. Totodată, acesta precizează că Autoritatea trebuie să respecte dreptul rezervat operatorilor de către statul român de a beneficia de posibilitatea de prelungire, explicând faptul că taxele de prelungire și taxele de acordare a drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe au constituit întotdeauna parte a bugetului de stat, neexistând nicio situație în care aceste sume să intre în bugetul ANCOM. Dl. Săceanu arată că acest proiect de act normativ este inițiat de ANCOM, conform legii, care va urma circuitul formal de avizare către Ministerul Finanțelor Publice, instituția abilitată să certifice dacă veniturile stabilite de Autoritate pentru prelungirea drepturilor sunt satisfăcătoare pentru bugetul de stat.

Vicepreședintele Iana precizează că nu se va face o prelungire a drepturilor în banda 1900 – 1920 MHz, deci acest fapt nu face obiectul dezbaterii publice, nefiind luată în considerare de proiectul de hotărâre privind stabilirea cuantumului taxei de licență pentru prelungirea unor licențe de utilizare a frecvențelor radio. Acesta explică că banda respectivă este în prezent în discuție pentru armonizarea la nivelul Uniunii Europene în ceea ce privește utilizarea și furnizarea unui anumit tip de servicii, iar după luarea acestor decizii, ANCOM va proceda în consecință.

Dna. Mădălina Apostol dorește să știe de ce ANCOM a organizat dezbaterile publice dacă Guvernul României este instituția care va aproba proiectul de hotărâre.

DI. Eugen Lucan intervine precizând că a făcut plângere în prealabil către ANCOM, Guvernul României și Primul-ministru, considerând că este un cerc vicios în care fiecare instituție redirecționează plângerile și răspunde că nu e de competența sa.

DI. Săceanu explică faptul că dezbaterile publice pe un proiect legislativ trebuie făcute de inițiatorul proiectului, conform prevederilor legale. Acesta precizează că, după adoptarea actului normativ, acesta poate fi atacat în contencios administrativ, fiind actul Guvernului. În acel moment, plângerea se adresează Secretariatului General al Guvernului (SGG) în calitate de reprezentant al Guvernului, dosarul în instanță având ca parte SGG, situație în care plângerea este greșit îndreptată împotriva ANCOM, fiind vorba despre un act normativ asumat de către Guvernul României. Conform cutumei legislative, SGG redirecționează plângerea către ANCOM prin care cere instituției poziția sa referitoare la aspectele semnalate în plângere, în calitate de inițiator. ANCOM a transmis SGG poziția

referitoare la plângerea în cauză, iar SGG a transmis petentului poziția Guvernului în această speță, acesta fiind procedura în contencios administrativ și tehnica juridică în elaborarea actelor normative.

Vicepreședintele IANA atrage atenția că tehnica legislativă nu face obiectul dezbaterii în curs și solicită participanților recomandări și observații doar pe marginea subiectelor aflate pe ordinea de zi și în ordinea stabilită de înscriere la cuvânt. În acest context, dă cuvântul domnului **Popescu George**, participant înscris pentru a lua cuvântul, dar care nu a transmis în prealabil către ANCOM observațiile sale.

DI. George Popescu, reprezentantul Asociației Civice Dreptate din România, dorește să afle de ce ANCOM grăbește implementarea tehnologiei militare 5G în contextul în care există studii și cercetări care demonstrează concret felul în care această tehnologie afectează viața și mediul înconjurător. Poziția Asociației pe care o reprezintă și care a fost transmisă și în scris Autorității se referă la faptul că frecvențele folosite de tehnologia 5G sunt apropiate de cele care se folosesc în natură și aceasta este clar o intervenție invazivă în procesele firești care au loc în natură. Un alt aspect ridicat de acesta se referă la faptul că în documentația consultată de ANCOM se precizează că Autoritatea urmărește reducerea costurilor de instalare și exploatare a rețelelor de comunicații publice și a sarcinilor administrative ale furnizorilor. DI. Popescu consideră că textul arată clar că angajații ANCOM, funcționari publici plătiți din banii statului român pentru a deservi interesele acestuia, acționează în beneficiul firmelor multinaționale. Referitor la proiectele puse în discuție în cadrul dezbaterii publice, acesta invocă un comunicat de presă al Comisiei Europene și al Președinției Finlandeze în care se fac precizări clare referitoare la riscurile implementării 5G, cel puțin din punct de vedere al vulnerabilității rețelelor ce pot fi penetrate mult mai ușor. Totodată, acesta precizează că nu există cercetări suficiente, iar studiile recente demonstrează că nu există o capacitate de protecție suficientă. Având în vedere că nu se ține cont de aceste riscuri, reprezentantul cere ca procedura de alocare a spectrului pentru 5G să fie oprită și să se aștepte să se facă studii și cercetări suficiente care să ofere cetățenilor protecție pentru a nu expune datele personale prin tehnologia 5G. Acesta este de părere că, ignorând aceste riscuri și implementând tehnologia 5G, utilizatorii se pot trezi expuși în mod public sau implicați în diferite rețele infracționale.

Vicepreședintele IANA dorește să clarifice dacă reprezentantul Asociației Civice Dreptate solicită ca cele două proiecte de hotărâri să nu fie adoptate. În acest context, vicepreședintele precizează că Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe radio (TNABF) este un instrument legal pe care fiecare țară îl folosește, fiind totodată singurul instrument utilizat de toate statele pentru gestionarea spectrului de frecvențe.

DI. George Popescu intervine solicitând să știe dacă reprezentanții ANCOM cunosc riscurile la care vor fi expuși cetățenii României odată cu adoptarea acestei tehnologii, riscuri asociate protecției datelor cu caracter personal.

Vicepreședintele Iana explică faptul că toate benzile alocate de ANCOM sunt neutre din punct de vedere tehnologic, iar deținătorii drepturilor de utilizare a acestor benzi pot implementa tehnologii diferite. De asemenea, acesta precizează că în banda pentru care a fost consultată prelungirea drepturilor de utilizare se furnizează servicii 3G.

La afirmația **dnei. Apostol** legată de faptul că în aceste benzi operează tehnologii 4G și vor urma cele 5G, **vicepreședintele Iana** îi explică că în aceste benzi funcționează preponderent tehnologia 3G.

DI. Lucan întreabă de ce, în condițiile în care spectrul acordat spre utilizare este neutru din punct de vedere tehnologic, ANCOM nu acordă și organizațiilor non-guvernamentale drepturi de administrare a spectrului. Vicepreședintele Iana îi explică faptul că poate participa la viitoarea licitație, precizând că putea participa și la licitațiile anterioare organizate în perioada 2012-2015.

DI. Popescu dorește ca reprezentanții ANCOM să recunoască că prin punerea la dispoziție a acestor frecvențe instituția facilitează vulnerabilități ale cetățenilor în fața riscurilor de securitate.

Vicepreședintele Lovin intervine explicând că tehnologia 5G este deja implementată în România încă de anul trecut. În ceea ce privește comunicatul Comisiei Europene citat de dl. Popescu, acesta

precizează că la nivelul statelor membre, s-a stabilit ca termen jumătatea anului 2020, respectiv sfârșitul anului 2020, pentru alocarea frecvențelor fanion, respectiv 700 MHz și 3,6 GHz pentru implementarea tehnologiei 5G astfel încât Europa să fie competitivă la nivel mondial. Acesta reiterează faptul că nu este vorba despre temeri și cereri de amânări, ci este vorba despre o decizie unanim asumată la nivel european și la nivelul statelor membre ca aceste benzi să fie disponibile pentru implementarea 5G în cursul acestui an, prevederi asumate prin Decizia Parlamentului European și al Consiliului nr. 899/2017 privind utilizarea benzii de frecvențe 470 – 790 MHz. Totodată, vicepreședintele ANCOM precizează faptul că statul român, prin instituțiile sale, este obligat să aplice legislația comunitară. Referitor la precizările privind reducerea costurilor de instalare a rețelelor de comunicații electronice, acesta explică faptul că nu face obiectul dezbaterii în curs, acesta constituind subiectul unei dezbaterii dedicate organizată de Ministerul Comunicațiilor în cursul anului trecut.

DI. Popescu apreciază că Decizia Parlamentului european nu are un regim obligatoriu de aplicare, precum regulamentele europene și solicită reprezentanților ANCOM să ia în considerare propunerile sale ca, atâta timp cât tehnologia 5G vine cu vulnerabilități pentru populație, să nu facă demersuri pentru implementarea acestei tehnologii.

Vicepreședintele Lovin explică faptul că fiecare nouă tehnologie reprezintă o îmbunătățire a tehnologiilor anterioare, atât din punctul de vedere al protecției datelor față de riscurile aferente, cât și în ceea ce privește alte elemente și vulnerabilități, a securității rețelelor; totodată, fiecare nouă tehnologie are o codare mai bună și o comprimare superioară a datelor transmise, fiind practic impenetrabilă, cel puțin câțiva ani de la lansare. Acesta reiterează că Autoritatea este obligată să aplice legislația comunitară și națională și o face cu cea mai mare responsabilitate. În continuare, **Vicepreședintele Iana** acordă cuvântul dnei Mădălina Apostol, care a transmis în dimineața dezbaterii observații pe ambele proiecte în discuție.

Dna. Mădălina Apostol se prezintă și precizează că este inginer automatică și calculatoare și cercetător în domeniul neuroștiințelor și membru al Coaliției STOP 5G România. Dna. Apostol solicită să i se permită luarea cuvântului exclusiv pe subiectele dezbaterii publice, precizând că neluarea în considerare a punctului său de vedere din partea ANCOM și a reprezentanților statului român se constituie în abuz în serviciu, dar nu numai. Înainte de a lua cuvântul pe subiectele supuse dezbaterii, dna. Apostol solicită reprezentanților ANCOM să nu îi obstrucționeze prin nici o formă vădită sau subversivă accesul la dezbateri, prin întreruperi sau prin limitarea timpului alocat luării cuvântului, precizând că vorbește în numele mai multor cetățeni și organizații membre ale Coaliției STOP 5G România, mișcare civică fără formă juridică, care reprezintă sute de cetățeni români cu drepturi depline care au depus pe cele două proiecte petiții, observații și contestații prelabile, și care nu au primit răspuns din partea Autorității, aceștia nefiind invitați să participe la dezbateri.

Astfel, susține dna. Mădălina Apostol, în conformitate cu prevederile Constituției (art. 51), a Legii nr. 52/2003 și a Legii nr. 233/2002 actualizată, a *Declarației cu privire la drepturile și responsabilitatea indivizilor, grupurilor și organelor societății de a promova și apăra drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute*, și în conformitate cu *Rezoluția Adunării Generale ONU nr. 53/144*, care, la articolul 1 stipulează: "Orice persoană are dreptul, individual sau în asociere cu alte persoane, de a promova și de a depune eforturi pentru apărarea și realizarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale la nivel național și internațional", dânsa solicită timp nelimitat pentru a-și expune neîngrădit opiniile.

În ceea ce privește *proiectul de hotărâre privind aprobarea Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio*, dna. Apostol precizează că a identificat cu greu modificările propuse de ANCOM. Aceasta consideră că toate propunerile de modificare a TNABF au legătură cu implementarea tehnologiei 5G, fiind menite să faciliteze implementarea acestei tehnologii. Aceasta precizează că ANCOM a utilizat alte expresii pentru a evita folosirea sintagmei „5G”, dând exemple de astfel de expresii: „servicii de comunicații performante”, „noi tehnologii”, „NR”, „2G, 3G, 4G și altele”, „servicii de telecomunicații terestre și spațiale” considerând că Autoritatea nu a dat dovadă de transparență. În ceea ce privește modificările pentru MFCN (Mobile and Fixed Communication Networks), aceasta consideră că au fost schimbate doar „niște etichete”, aplicațiile din spatele acestora fiind dedicate

tehnologiei 5G. De asemenea, precizează că au fost trimise multe petiții Autorității, care au rămas fără răspuns.

În contextul în care timpul alocat a expirat, reprezentantul Asociației ANGEL, dl. Eugen Lucan, precizează că cedează timpul alocat luării sale de cuvânt în favoarea dnei. Apostol, argumentând că a transmis observațiile sale în scris către ANCOM.

Dna. Apostol continuă susținerile precizând că, în ceea ce privește modificarea TNABF, blocurile de 700, 703, 733, 738, 753 MHz, precum și blocul 758 – 788 MHz prin care se furnizează servicii de comunicații terestre sunt dedicate tehnologiei 5G și solicită renunțarea la aceste modificări. Aceasta este de acord cu spectrul alocat pentru comunicațiile în situațiile de urgență, solicitând însă retragerea modificărilor propuse pentru blocurile alocate pentru comunicațiile mobile 5G NR MFCN și FWA și a celor privind blocurile 1400 MHz (1427 – 1518 MHz pentru NR) și 1900 – 2170 MHz, care vor permite operarea tehnologiei 5G. Dna. Apostol consideră că în același scop sunt propuse modificările pentru blocurile 2500 – 2690 MHz și 3400 – 3800 MHz, dar și cele privind banda 24,25 – 24,55 GHz pentru comunicații fixe și 25,25 – 27,50 GHz pentru comunicații mobile. Totodată, atrage atenția Autorității că trebuie să gestioneze spectrul de frecvențe radio în interesul publicului, nefiind o resursă privată a statului român.

Dna. Apostol afirmă că ANCOM că permite accesul unei tehnologii extrem de poluante care va crea o pânză de conexiuni ce vor avea un impact extrem ireversibil asupra vieții pe Pământ sub orice formă ar fi ea, indiferent că e om, plantă, afirmând că deja mor păsări și insecte în zonele în care s-au instalat antene 5G.

În ceea ce privește modificările propuse prin *proiectul de Hotărâre privind stabilirea cuantumului taxei de licență pentru prelungirea unor licențe de utilizare a frecvențelor radio*, aceasta precizează că, în acest moment, benzile respective sunt folosite preponderent pentru tehnologia 4G, deși au fost acordate pentru 3G, așa cum se precizează în nota de fundamentare a proiectului. Aceasta consideră că operatorii vor dori să dețină drepturi de utilizare în această bandă pentru a opri serviciile 3G și pentru a le înlocui cu servicii 5G, tehnologia 5G fiind singura care are nevoie de agregarea spectrului de frecvențe, afirmații susținute de creatorii acestei tehnologii.

În încheiere, dna. Apostol reiterează că, în numele cetățenilor, ai poporului român și ai societății civile, se opune oricăror demersuri, precum și celor două proiecte de hotărâri discutate în cadrul dezbaterii publice, care facilitează operarea acestor tehnologii. Dna. Apostol solicită ca autoritățile române să nu se grăbească cu implementarea acestei tehnologii și să adere la modelul altor state, care au oprit implementarea acestei tehnologii, după ce au făcut câteva teste. În caz contrar aceasta solicită demisia în bloc a celor care dau dovadă în mod repetat de rea-credință și rea-voință, adăugând că s-au făcut plângeri conform procedurilor în vigoare, perfect justificate, legale și constituționale la care nu s-a primit răspuns.

La solicitarea **dlui. Nicoară**, primul vorbitor, de a afla de ce dna. Apostol afirmă că vorbește în numele poporului român, în contextul în care organizația pe care o reprezintă nu are personalitate juridică, precizând că nu este de acord cu afirmațiile acesteia și nu se simte reprezentat în acest mod ca cetățean român, **dl. Lucan** răspunde că este suficient să reprezinti o altă persoană, argumentând că există peste 80 de organizații non-guvernamentale care se opun implementării acestei tehnologii, existând un interes legitim pentru respectarea drepturilor fundamentale ale omului.

Vicepreședintele Iana solicită continuarea discuțiilor pe marginea celor două proiecte aflate pe ordinea de zi a dezbaterii publice, precizând că ANCOM nu a ascuns în niciun moment faptul că unele benzi care vor fi scoase la licitație sau cele care sunt deja licențiate permit implementarea tehnologiei 5G, iar termenii de tipul MFCN sau IMT, despre care dna. Apostol consideră că sunt folosiți ca subterfugiu pentru mascarea tehnologiei 5G, nu sunt inventați de ANCOM, fiind termeni utilizați la nivelul Uniunii Europene și în Radio Regulation al UIT¹, documentul după care se face administrarea

---

¹ Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor.

spectrului de frecvențe radio în întreaga lume. Totodată, acesta precizează că acuzațiile sunt nefondate.

Dna. Apostol intervine dorind să știe de ce vicepreședintele Lovin a declarat că nu este vorba despre 5G în documentele supuse dezbaterii.

Vicepreședintele Iana explică că dl. Lovin nu a afirmat acest lucru, ci dimpotrivă, a vorbit despre neutralitatea tehnologică a benzilor de frecvențe pentru care ANCOM acordă drepturi de utilizare și despre faptul că tehnologia 5G este deja implementată în România. De asemenea, vicepreședintele Iana precizează că ANCOM nu este de acord să renunțe la modificarea TNABF în contextul în care legislația comunitară impune acest lucru, iar modificarea benzii de 700 MHz este impusă de o decizie a Uniunii Europene, act normativ care trebuie implementat.

DI. Lucan intervine considerând că doar Regulamentul european se transferă statelor membre ad literam, directiva se transpune, celelalte acte normative de la nivelul UE neavând caracter obligatoriu.

Directorul juridic al ANCOM, dl. Săceanu, explică faptul că deciziile de la nivel comunitar se implementează în mod direct, neavând nevoie de transpunere.

În ceea ce privește obiecțiile privind prelungirea drepturilor de utilizare a benzii de 2100 MHz, **vicepreședintele Iana** consideră că au fost aduse argumentele care au stat la baza proiectului de hotărâre, reiterând faptul că două licențe din cele patru expiră în luna martie a acestui an, iar neprelungirea valabilității acestor licențe ar însemna închiderea rețelelor respective, cu consecințele de rigoare. Acesta adaugă că marea majoritate a serviciilor de comunicații de voce mobilă se fac prin tehnologia 2G și 3G, și destul de puțin prin 4G. În acest context, neprelungirea licențelor ar însemna că cele mai mari două rețele din România ar trebui să fie închise în luna martie 2020, iar toate apelurile care se fac prin aceste rețele, inclusiv apelurile către serviciile de urgență 112, nu ar mai putea fi efectuate. Reprezentantul ANCOM precizează că aceste explicații au fost date pentru ca impactul neprelungirii acestor licențe în situația în care legea le garantează dreptul la prelungire celor doi operatori să fie înțeles pe deplin de contestatari.

La solicitarea **dlui Nicoară** de a afla dacă acest drept este conferit de o lege sau o hotărâre de Guvern, **vicepreședintele Iana** îi explică că hotărârea a fost emisă în baza unei legi.

Vicepreședintele Iana adaugă faptul că Autoritatea nu este adepta încredințării directe a drepturilor de utilizare a frecvențelor radio, așa cum poate fi observat din activitatea instituției care a acordat drepturi de utilizare preponderent prin organizarea de licitații pe perioade de timp relativ scurte, dar ignorarea acestei baze legale ar vulnerabiliza ANCOM în fața contestațiilor operatorilor.

Vicepreședintele Iana acordă cuvântul **dlui Săceanu** pentru a clarifica atribuțiile ANCOM în ceea ce privește aspectele discutate în cadrul dezbaterii publice, dar și în ceea ce privește protecția sănătății.

DI. Săceanu estimează că discuțiile pe marginea implementării tehnologiei 5G nu se vor opri aici, însă precizează că aceste două proiecte de hotărâri nu sunt specifice implementării 5G. Acesta explică că implementarea tehnologiei 5G va fi posibilă prin alte demersuri ulterioare, nu prin cele discutate în cadrul dezbaterii. În ceea ce privește atribuțiile ANCOM referitoare la efectele expunerii populației la câmpul electromagnetic, acesta precizează că instituția dispune de toate instrumentele legale și de capacitatea administrativă necesară pentru a verifica în permanență dacă limitele maxime admise de pe teritoriul României sunt respectate sau nu, explicând totodată că Autoritatea nu are competența de a se pronunța cu privire la impactul asupra sănătății pe care-l au limitele în vigoare în prezent, stabilite prin Ordinul ministrului sănătății publice nr.1193/2006 pentru aprobarea Normelor privind limitarea expunerii populației generale la câmpuri electromagnetice de la 0 Hz la 300 GHz. Acesta adaugă faptul că ANCOM nu are capacitatea și nici competența de a interpreta aceste limite. În prezent, ANCOM respectă legislația în vigoare, iar în cazul în care aceasta se va modifica într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, Autoritatea are atât capacitatea administrativă, cât și instrumentele legale pentru a supraveghea respectarea acesteia, indiferent de formă.

DI. Lucan intervine precizând că reprezentanții ministerului Sănătății nu au fost invitați la dezbateri și nici nu au semnat Strategia 5G. **DI. Săceanu** argumentează că Strategia 5G are foarte multe elemente de natură administrativă și de facilitare, dar în niciun moment nu s-a pus problema de a nu respecta legislația cu privire la nivelurile de câmp electromagnetic maxim admise pe teritoriul României.

DI. Lucan consideră că ANCOM și-a pierdut credibilitatea în momentul în care a emis o astfel de strategie și nu a invitat Ministerul Sănătății să contrasemneze hotărârea de promovare a Strategiei 5G. De asemenea, acesta este de părere că și Ministerul Mediului și-a pierdut credibilitatea în momentul în care, ca răspuns la petițiile pe subiectul existenței posibilelor prejudicii cu privire la protecția mai multor habitate naturale, incluzând aici și habitatul ecosistemului albinelor care este foarte important pentru ființa umană din perspectiva polenizării, a precizat că nu are atribuții în acest sens. Acesta consideră aberantă situația în care diferite instituții pasează responsabilitatea de la una la alta, iar reprezentanții ANCOM oferă asigurări că instituțiile statului funcționează.

Vicepreședintele Lovin precizează că Strategia Națională 5G a fost elaborată sub tutela Guvernului prin Ministerul Comunicațiilor la acea dată și cu contribuția ANCOM, afirmând că, la acel moment, au fost făcute demersuri pentru implicarea Ministerului Sănătății și al Mediului în acest proiect.

DI. Lucan invită conducerea ANCOM - președinte, vicepreședinte, dar și membri ai Guvernului să fie primii în apropierea cărora să se instaleze antene 5G, în jurul caselor și în jurul școlilor unde le merg copiii sau în jurul spitalelor unde au grijă de părinții lor, oferind astfel un exemplu pentru a aplica discuția în contextul real al vieții. Acesta consideră că, în condiții umane, în momentul în care antenele ar periclita viața copiilor lor, reprezentanții ANCOM ar reacționa, precizând că a trimis petiții în acest sens către autoritățile pentru protecția copilului și pentru persoane cu dizabilități.

Vicepreședintele Lovin explică faptul că toate instituțiile sunt guvernate de legi, ANCOM având propria lege de funcționare și atribuții care limitează instrumentele de lucru și competențele. Acesta precizează că, în limita competențelor date de lege, Autoritatea și-a îndeplinit responsabilitățile, explicând faptul că instituția are un specific tehnic, angajații săi neputându-și da cu părerea pe aspecte medicale, dar că a atras atenția de fiecare dată acolo unde a considerat că ar trebui să intervină instituții din altă arie de competență. În spiritul acesta, în limitele competențelor atribuite legal, ANCOM a realizat și implementat un proiect deosebit de important care a presupus implementarea a sute de senzori în zonele publice, în proximitatea școlilor, a liceelor, clinicilor medicale, spitalelor, piețelor, instituțiilor publice sau a mall-urilor, care arată nivelul cumulat al semnalului de câmp electromagnetic. Aceste măsurători pot fi consultate de utilizatorii interesați pe site-ul Autorității, atât rezultatele în timp real, cât și datele măsurate în ultimii ani, pentru a vedea că nivelurile de câmp electromagnetic nu s-au apropiat niciodată nici măcar de 10% din nivelul maxim acceptat din punct de vedere medical. Vicepreședintele Lovin consideră că ANCOM și-a îndeplinit atribuțiile conferite de lege, precizând că aceste rezultate nu pot fi interpretate de Autoritate din punct de vedere medical. Revenind la proiectele de pe ordinea de zi a dezbaterii, acesta argumentează că, în ceea ce privește modificarea TNABF, ANCOM pune în practică din punct de vedere legal, printr-o decizie de reglementare secundară, legislația UE. Revizuirea TNABF este realizată pentru armonizarea acestuia pe tot spațiul european, explicând că dacă ANCOM nu ar face aceste modificări ar fi în culpă față de legislația care guvernează activitatea instituției.

DI. Lucan este de părere că Uniunea Europeană nu impune acest lucru ANCOM.

Vicepreședintele Lovin îi explică acestuia că Uniunea Europeană impune respectarea legislației comunitare, impunând și un termen pentru acest lucru, și anume, până în luna iulie 2020 banda de 700 MHz trebuie acordată pentru implementarea 5G. În ceea ce privește cel de-al doilea proiect de hotărâre aflat pe ordinea de zi, respectiv cel referitor la prelungirea drepturilor de utilizare a spectrului din banda de 2100 MHz, vicepreședintele precizează că este vorba despre licențele acordate în urmă cu aproape 20 de ani în care funcționează serviciile de comunicații mobile de voce, fiind totodată implicate și aspecte legate de funcționarea serviciilor de urgență. În acest caz, ANCOM trebuie să respecte o hotărâre care impune ca cei doi titulari să beneficieze, la solicitarea lor, de o prelungire a termenului de valabilitate a licențelor. În cazul în care nu ar ține cont de aceste prevederi legislative, Autoritatea ar fi în culpă față de lege.

DI. Lucan dorește să afle dacă acest aspect se aplică și în cazul statului belgian care a respins la Bruxelles implementarea tehnologiei 5G pe motiv că cetățenii din Bruxelles nu sunt cobai.

Vicepreședintele Lovin explică că au fost diverse știri pe acest subiect în social media, iar cercetarea acestora a arătat că a fost vorba de fapt despre declarații politice făcute în cadrul unei campanii electorale locale, precizând că aceste declarații nu au aspect legal.

Dna. Apostol consideră false afirmațiile vicepreședintelui Lovin, precizând că, pe harta de testări și de implementări 5G, Belgia are 0 testări și 0 implementări, concluzionând faptul că autoritățile de aici țin cont de realități și nu le pasă de această directivă europeană.

Vicepreședintele Lovin precizează că aproximativ jumătate din statele membre ale UE au deja servicii 5G, iar cealaltă jumătate le va implementa în viitorul apropiat.

Dna. Apostol întreabă de ce România nu ar putea încălca legislația europeană în acest caz, iar **dl. Lucan** apreciază că procedura de infrigement nu valorează mai mult decât viața cetățenilor României.

DI. Lucan precizează că în adresa de răspuns la petiția sa, ANCOM a declarat că nu există un studiu de impact sau de fezabilitate și prin urmare nu poate fi pus la dispoziție și că legislația promovată de ANCOM se bazează pe nota de fundamentare. Acesta consideră că, pe de o parte, în discursurile susținute, reprezentanții Autorității apreciază că e de bun augur prezența unor studii medicale, însă în răspunsurile transmise la petiții se arată că nu este nevoie de studiu de impact, adică nu trebuie analizată din punct de vedere al mediului sau din punct de vedere al sănătății situația, fiind suficientă nota de fundamentare. DI. Lucan consideră că există o anumită formă de duplicitate între răspunsul public al reprezentanților ANCOM și răspunsurile scrise la petiții. Acesta reiterează solicitarea ca ANCOM să realizeze analize de impact, să includă Ministerul Sănătății și Ministerul Mediului în dezbateri, considerând că nu este suficientă asigurarea ANCOM că verifică nivelul de radiații și adresează îndemnul ca reprezentanții Autorității să se pună în contextul vieții reale, ca părinți, ca oameni care au grijă de propria sănătate în context de viață similar. În acest context, acesta consideră că reprezentanții ANCOM nu ar reacționa birocratic și, în situația în care ar avea o antenă montată lângă școala copiilor lor, ar face tot posibilul ca aceasta să dispară.

Vicepreședintele Lovin explică că nu este vorba de nici un răspuns birocratic, precizând că atunci când sunt primite astfel de sesizări, colegii de la monitorizare se deplasează la fața locului și fac măsurători în locurile publice în ce interval orar solicită petenții.

DI. Lucan este de părere că măsurătorile făcute de ANCOM nu sunt relevante în lipsa unui studiu de impact din partea Ministerului Sănătății.

Vicepreședintele Lovin reiterează faptul că măsurătorile realizate de ANCOM sunt comparate cu pragurile maxime stabilite de Ministerul Sănătății prin ordinul amintit anterior, care stabilește nivelurile de câmp maximal pentru toate aceste aspecte la care dl. Lucan face referire. În cazul în care se consideră că limitele stabilite de Ministerul Sănătății sunt prea mari sau sunt prea scăzute, sau trebuie fundamentate altfel în baza unor studii, sau reduse la jumătate, acesta este un demers pe care oricând, în orice moment Ministerul Sănătății îl poate face. Acesta explică faptul că nivelurile de câmp electromagnetic sunt stabilite la nivel european, orientativ, iar fiecare stat are libertatea să le ajusteze. Acesta adaugă că, în prezent, se respectă întru totul legislația în vigoare.

DI. Lucan este de părere că Ministerul Sănătății nu poate face acest demers în contextul în care chiar vicepreședintele a afirmat că reprezentanții instituției amintite anterior nu au dorit să semneze Strategia 5G, adăugând că este aici pentru a pleda și pentru sănătatea reprezentanților ANCOM.

Vicepreședintele Lovin dorește să afle dacă reprezentanții ONG-urilor prezenți au făcut un demers de dezbatere publică către Ministerul Sănătății pentru a pune în discuție fundamentarea pragurilor de câmp electromagnetic, această instituție fiind singura în măsură să modifice aceste limite. Măsurătorile pe care ANCOM este obligată să le facă trebuie raportate la aceste praguri.

DI. Lucan este de părere că, din răspunsurile transmise de Autoritate, reiese că nici ANCOM nu consideră necesară realizarea unor studii de impact sau a unor studii de fezabilitate, considerând

suficiente doar notele de fundamentare în care doar punctul de vedere al ANCOM contează, instituția manifestând iresponsabilitate în raport cu mandatul primit din partea cetățenilor. Acesta este de părere că toți cetățenii României s-ar putea îmbolnăvi în contextul implementării tehnologiei 5G și consideră că pledoaria sa ar putea fi și în avantajul familiilor sau ai copiilor reprezentanților ANCOM, precizând că se va crea un microsistem în care toți oamenii vor fi puși într-un cuptor cu microunde la nivel planetar sau național. În acest context, dorește să știe dacă reprezentanții ANCOM își asumă responsabilitatea de a răspunde în fața legii în cazul în care peste 5 sau 10 ani vom asista la un genocid. Dl. Lucan este de părere că acesta este singurul mod în care reprezentanții ANCOM ar putea deveni conștienți asupra pericolului reprezentat de 5G.

Vicepreședintele Iana intervine dând cuvântul **domnului Săceanu** pentru o completare.

Dl. Săceanu precizează că au fost spuse câteva neadevăruri și precizează ca ANCOM răspunde tuturor petițiilor, în ciuda numărului extrem de mare, și va continua să răspundă petițiilor. Acesta adaugă și că, pe data de 17 ianuarie 2020, când a fost publicat anunțul organizării dezbaterii pe site-ul instituției, au fost transmise invitații pe e-mailul Asociației Pro Consumatori, Asociației Angel, Asociației Civice pentru Viață, Asociației Civice Dreptate și APALP.

Dl. Lucan neagă primirea unei invitații, dar, în urma discuțiilor recunoaște primirea emailului.

Vicepreședintele Iana constată că toți cei înscriși pe lista de vorbitori au luat cuvântul și îi anunță pe participanți că în termen de 10 zile pe pagina de internet a ANCOM va fi publicată forma proiectelor așa cum au rezultat din această dezbatere, precizând acolo unde este cazul și numele persoanelor ale căror contribuții au fost preluate în textul legislativ. Cu această precizare, vicepreședintele declară încheiată dezbaterea publică și le mulțumește participanților pentru participare.

Dl. Lucan dorește să știe care sunt șansele să fie luate în considerare amendamentele propuse în cadrul dezbaterii publice, iar vicepreședintele Iana îi explică că amendamentele participanților s-au referit la renunțarea la ambele proiecte, situație care nu poate fi acceptată din punct de vedere legal.

Vicepreședintele Lovin precizează că aceste documente vor fi înaintate Guvernului care poate să le adopte prin hotărâre sau nu. În cazul în care ANCOM nu ar face acest lucru, ar fi în culpă din punct de vedere legal.

Dna Apostol dorește să știe de ce în notele de fundamentare a celor două proiecte nu au fost abordate și aspectele pentru social și mediu, ANCOM considerând că acestea nu sunt parte a proiectelor, iar **vicepreședintele Lovin** reiterează faptul că această analiză nu intră în sfera de competențe a ANCOM.

Ședința a fost închisă.